

PHILIP NORMAN

SHOUT!

BEATLES A ICH SKUTOČNÝ PRÍBEH

Philip Norman
SHOUT! The True Story of the Beatles

Copyright © Philip Norman 1981, 1993, 2003

**This edition is published by arrangement with Peters, Fraser and Dunlop Ltd.
through Andrew Nurnberg Associates Prague s.r.o.**

Translation © Samuel Marec
Front cover photograph © Hulton Archive
Back cover © Corbis
Design & Layout © Miro Čevela
Slovak edition © 2025 by N Press, s. r. o.

ISBN 978-80-8230-372-1

PHILIP NORMAN

SHOUT!

BEATLES A ICH SKUTOČNÝ PRÍBEH

*Ako jediný to podľa všetkého správne pochopil
John ešte počas temného súmraku 70. rokov,
keď všetci okolo neho oplakávali koniec
epochy, rozpad hnutia, zánik kultúry a smrť
jedného sna. „Veď sa len rozpadla rocková
kapela,“ povedal tým svojim obvyklým drsným
a otvoreným spôsobom. „Nezáleží na tom.“*

*No a presne tak to v konečnom dôsledku
vlastne aj je. Bez ohľadu na to, akí talentovaní,
inovatívni, slávni – ba dokonca zázrační –
Beatles boli, v zásade boli len rockovou kapelou,
ktorá sa rozpadla.
Ale bolo to naozaj tak?*

OBSAH

Prvá časť: Snívanie

1 „Práve naňho som čakala“	11
2 „Chlapi z lomu, ktorí boli starí, už keď sme sa narodili“	30
3 „Keby som bol povedal len o pár slov viac, mohlo ju to zachrániť“	51
4 „Kopák sa bežne odkotúľal po pódiu“	75
5 Veľká sloboda	95
6 „Pamätajte, jaskynní ľudia, že v Cavern Clube sa hostia nenudia“	123

Druhá časť: Stúpanie

7 „Čo sem privádza pána Epsteina?“	147
8 „Elvisov manažér volá Brianovi Epsteinovi do Birkenheadu“	180
9 „Nieko musí zaplatiť za tých desaťtisíc platní, ktoré Brian nakúpil“	198
10 „Štyria šialení malí lordi, ktorí zarábajú päťtisíc libier týždenne“	224
11 „Dokonca aj tie želatínové postavičky sú symbolické“	247
12 „Majú tam všetko. Načo potrebujú nás?“	281

Tretia časť: Kralovanie

13 „Ďalšie pódium, ďalšia limuzína, ďalší beh o život“	303
14 „Hotovo, toto je navždy posledný koncert“	335
15 „Myslím, že odkedy sa zoznámil s Beatles, bol stratený“	362

Štvrtá časť: Márnenie

16 „Musíme minúť dva milióny, inak ich dostane daňový úrad“	403
17 „Vo vašich financiách vládne zmätok. Aj v Appli vládne zmätok“	427
18 „Beatles sú najväčší hajzli na svete“	467
19 „Všetci videli svietiť slnko“	502

Piata časť: Pretrvávanie

20 „Verím len v seba. V Yoko a v seba“	523
21 „Blázni mali pravdu, keď povedali, že si mŕtvy“	554
22 „It don't come easy“	583

PRVÁ ČASŤ

SNÍVANIE

PRVÁ KAPITOLA

„PRÁVE NAŇHO SOM ČAKALA“

JOHN LENNON sa narodil 9. októbra 1940, práve keď nacistické Nemec-ko na chvíľu prestalo bombardovať Liverpool. Počas celého leta si ľudia po šálke čaju zapínali rádiá a potichu počúvali. Nezaujímal ich však tlmená tanečná hudba; načúvali oblohe nad otvorenými dverami vedúcimi do zá-hrady. Keď hudba zrazu stíchla, skôr ako sa ozvali prvé sirény, bolo jasné, že bombardéry sa vracajú.

Liverpool zaplatil vysokú cenu za svoje lodenice a dlhé kilometre do-kov, v ktorých sa nachádzali konvoje pripravené na odvážnu plavbu sever-ným Atlantikom. Mesto bolo totiž posledným prístavom, do ktorého sa zo zámoria dali dopraviť zásoby potravín. Práve preto sa po prístaviskách a skladoch a čiernych hradných múroch noc čo noc a s geometrickou presnosťou rozliehali výbuchy, ktoré potom ponad električkové vedenie prenikali do ulíc plných útulných červených radových domov, krčiem, charít a mliekarní na rohu s maštalami na zadnom dvore. Počas najhor-šieho týždňa sa pozdĺž rieky Mersey potopilo toľko lodí, že pre plavidlá dovážajúce tovar neostalo na zakotvenie ani jediné voľné miesto. Divadlo Empire Theatre na Lime Street však pokračovalo v prevádzke, akoby sa nič nedialo. Celé publikum sa niekedy nahrnulo do foyer a na oblohe nad čiernou akropolou St. George's Hall pozorovalo biele záblesky, po ktorých opäť nasledovala tma. Znamenalo to, že na prístav a rieku opäť dopadajú bomby.

Mimi Stanley mala odjakživa obavy o svoju mladšiu sestru Juliu. No a ešte väčšie obavy mala dnes, keď sa očakávali ďalšie nálety Luftwaffe a Ju-lia rodila v pôrodnici na Oxford Street. Keď sa Mimi telefonicky dozvedela o narodení dieťaťa, z domu rodiny Stanleyovcov na Newcastle Road sa pešo

vybrala za sestrou. „Bežala som tri kilometre a neustále som si opakovala: ‚Je to chlapec, je to chlapec. Práve naňho som čakala.‘“

Johna držala v rukách dvadsať minút po narodení. Julia povedala, že na počesť inšpiratívneho ministerského predsedu Winstona Churchilla bude jeho stredné meno práve Winston. Vtom rovno pred nemocnicu dopadla padáková mína. „Sestra však ostala v posteli,“ povedala Mimi, „a dieťaťko skryli pod posteľ. Chceli, aby som sa ukryla v suteréne, ale odmietla som. Rozbehla som sa naspäť na Newcastle Road, aby som otcovi oznámila novinu. ‚Ukryte sa, kričali strážnici. ‚Ale buďte ticho,‘ zahriakla som ich. Našla som otca. ‚Je to chlapec a je krásny, je najlepší zo všetkých,‘ povedala som mu. Otec zodvihol pohľad a povedal: ‚Ale veď to je jasné.‘“

Otec Mimi a Julie pracoval ako úradník v spoločnosti Glasgow & Liverpool Salvage Association, ktorá sa venovala záchrane stroskotaných plavidiel. Nachádzal sa na palube záchranného plavidla, ktoré sa zo smrteľnej postele na dne Liverpoolského zálivu pokúšalo dostať ponorku Thetis. Mal päť dcér, ktoré vychovával prísne, hoci kvôli záchrane lodí bol často mimo domu. „Otca sme milovali,“ povedala Mimi, „ale zároveň sme sa tešili, keď odišiel na more a my dievčatá sme mohli trochu povyvádzať. Vždy keď sa mi zapáčil nejaký chlapec, po nociach som sa modlila: ‚Bože, prosím, nech sa nikomu nič nestane, ale nech dôjde k nejakému stroskotaniu.‘“

Mimi bola štíhla, živá. Mala tmavú pokožku a výrazné líčne kosti, ktoré pripomínali Irokézov. Julia bola pre zmenu chudá, s gaštanovými vlasmi a príťažlivá o niečo konvenčnejším spôsobom. Obe milovali smiech, ale Mimi trvala na tom, že smiech nie je všetko. „Ach, Julia, veď buď *vážna*,“ kárala ju neustále. Julia však k ničomu vážne pristupovať nedokázala.

Sobáš s Freddym Lennonom v roku 1938 bol tým najmenej vážnym krokom, aký za celý život urobila. S Freddym sa jedného dňa zoznámila v Sef-ton Parku a neodpustila si poznámku o smiešnom klobúku, ktorý mal na hlave. Freddy jej chcel urobiť radosť, a tak ho odhodil do jazera. Začala si ho vodiť domov a celá rodina z toho bola zúfalá. Jej nápadník totiž pracoval len ako obyčajný lodný čašník a často bol nezamestnaný. Omnoho radšej predstieral chorobu alebo – ako hovoria námorníci – „prehltol kotvu“. Julia sa zaňho na základe náhleho popudu vydala na matrike Mount Pleasant a ako svoje zamestnanie uviedla „uvádzačka v kine“ – vedela totiž, ako to rozčúli

otca. „Na ten deň nikdy nezabudnem,” povedala Mimi. „Julia prišla domov a hodila na stôl nejaký papier. ‚Hotovo. Vydala som sa zaňho,’ oznámila.“

O necelý rok vypukla druhá svetová vojna. Freddy musel teda na palube rôznych obchodných lodí vyplávať na more, no a Julii neostávalo nič, len nuda, ktorú striedala hrôza z bombardovania Liverpoolu. Freddy sa zapojil do vojnového úsilia a jeho práca si vyžadovala množstvo odvahy a sebaobetovania. Zároveň však miloval aj život na palube, kde bol vždy hviezdou amatérskych koncertov, počas ktorých vystupoval ako „černoch”, podobne ako napríklad Al Jolson, alebo spieval roztúžené balady ako *Begin the Beguine*.

Po Johnovom narodení v roku 1940 sa Freddy vracal na pevninu čoraz zriedkavejšie. Najdlhšie bol preč osemnásť mesiacov a počas tejto bizarnej odysey ho zatkli za opustenie lode v New Yorku a okrem toho uviazol v prístave Bône v severnej Afrike – no a doma v Liverpoole ho rodina medzitým považovala za mŕtveho a Julii prestali vyplácať jeho mzdu. Keď sa napokon domov predsa len vrátil, zistil, že Julia čaká dieťa s iným mužom, s istým waleským vojakom slúžiacim v liverpoolskej posádke. Ich spoločná dcéra pokrstená ako Victoria Elizabeth sa narodila v roku 1945 niekoľko týždňov po skončení vojny. Freddy bol ochotný Julii odpustiť, Victoriu si adoptovať a vychovať ju spolu s Johnom. Juliina rodina sa však obávala verejného poníženia a trvala na tom, že novorodené dievčatko musí ísť na adopciu.

Manželstvo bolo zjavne v troskách, ale Freddy sa Johna odmietal vzdať. Keď sa v apríli 1946 dozvedel, že Julia nadviazala známosť s ďalším mužom, Johna uniesol a utiekol s ním do prímorského mesta Blackpool, kde spriadal nejasné plány o spoločnej emigrácii na Nový Zéland. Kým ich však stihol premyslieť, v Blackpoole sa objavila Julia a oznámila mu, že si Johna berie domov do Liverpoolu. Šestročný chlapec teda čelil neľahkej voľbe: „Chceš ísť s mamkou alebo s ockom?” Vybral si Juliu. Zdrvený Freddy sa im v spoločnom odchode nijako nepokúsil zabrániť.

Pri starostlivosti o Johna pomáhali všetky Juliine sestry, ale jednej z nich na ňom predsa len záležalo omnoho viac – tej, ktorá sama žiadne deti nemala, ale počas bombardovania bežala mestom, aby ho mohla držať v náručí. „Kde je Mimi? Kde býva Mimi?” pýtal sa John, odkedy začal rozprávať.

„Julia sa zoznámila s niekým iným, s kým mala nádej na šťastie,” povedala Mimi. „A žiadny chlap nechce dieťa iného chlapa. Vtedy som povedala, že

si Johna zoberiem na Menlove Avenue a bude bývať so mnou a s Georgeom. Nechcela som, aby trpel alebo aby mal pocit, že je navyše. Rozhodla som sa, že práve ja mu poskytnem to, na čo má právo každé dieťa – teda bezpečný a šťastný domov.“

Ohnivé bomby už na Liverpool nepadali. Mesto bolo síce plné rozvalín a pripomínalo rímske zrúcaniny, no napriek tomu sa doň vrátil niekdajší nádherný a sebavedomý obchodný život. Budova St. George's Hall utrpela výrazné poškodenia, ale naďalej stála medzi jazdeckými sochami kráľovského páru Viktórie a Alberta a lemovalo ju typické stĺporadie. Naopak, železnica, ktorá sa pozdĺž dokov tiahla nad hlavami ľudí, bola nepoškodená a prechádzala ponad lodné komíny a sklady a ťažne a konské povozy a buchotajúce, pomalé liverpoolske električky prezývané Zelená bohyňa. V uliciach lemovaných sochami a kolonádami a maurskými oblúkmi a obrovskými hodinami sa opäť rozbehlo obchodovanie. Široké nábrežie Pier Head medzi riekou Mersey a jej troma sivými nábrežnými chrámami, teda budovami plavebnej spoločnosti Cunard Line, riaditeľstva dokov a prístavu Docks and Harbour Board a poisťovne Royal Liver Insurance, sa hemžilo električkami. Budova poisťovne naďalej stála: jej dve zvonice sa týčili vyššie ako lietajúce čajky a korunovali ich hravé kamenné siluety vtákov, ktoré boli známe ako „Liver birds“.

V Liverpoole aj naďalej dominoval obchod, bankovníctvo a poisťovníctvo – a lode. Z južného výbežku sa spod vysokých žeriavov ozývali rytmické údery prichádzajúce z lodenice Cammell Laird, v ktorej sa zrodili lode ako Alabama, Mauretania, Ark Royal a Thetis. Na opačnej strane od Birkenheadu križovali rýchle riečne trajekty trasy zaoceánskych lodí, vojenských plavidiel, obchodných lodí a menších člnov. Liverpool bol v tom čase ešte stále najvyťaženejším európskym prístavom. Zas a znova sa zo sklzu v lodenici nachádzajúceho sa na širokej zákrute rieky zošmykla korba niektorej lode a kĺzala sa po vlnách bez vlečných reťazí. Keď sa ju napokon podarilo zachytiť, dav ľudí na pobreží reagoval oslavnými výkrikmi.

Liverpool, to boli doky a lode, a v hmlách priemyselného severu Británie by toto mesto bolo na nerozoznanie od iných, nebyt ďalšieho občasného produktu: práve z Liverpoolu totiž pochádzali kabaretní zabávači ako

Tommy Handley, Arthur Askey a Robb Wilton. Obyvatelia Liverpoolu boli pôvodom z Walesu a Írska, nachádzali sa medzi nimi Čiňania aj námorníci z Indie a juhovýchodnej Ázie. V meste sa rozprávalo akýmsi zvláštnym hrdelným nárečím, ktoré vyvolávalo pohrdanie, ale zároveň dokázalo zvyšok krajiny rozosmiať.

Londýnski divadelní agenti liverpoolských „komikov“ vždy uprednostňovali. Teda za istých podmienok. Bolo lepšie, ak sa zbavili svojho liverpoolskeho prízvuku a vynechali aj všetky odkazy na mesto svojho pôvodu. V Londýne nikomu na tom meste ďaleko na severozápade nezáležalo. Liverpool bol totiž sivý, začadený a staromódny a hlavne mu úplne chýbala veľkoleposť.

Predmestie Woolton, kde John vyrástol, sa nachádza desať kilometrov juhovýchodne, ale svojou atmosférou je od liverpoolských dokov a čínskej štvrte a vývesných tabúl krčiem na každom rohu vzdialené omnoho viac. Z Lime Street idete do kopca, najprv prejdete okolo slávneho starého hotela Adelphi a potom aj okolo menších hotelov v bočných uličkách, ktoré žiadnu veľkoleposť nepredstierajú. Pokračujete okolo baptistických chrámov a spoločenských sál, v ktorých sa stretávajú Íri; miniete zbombardované miesta zarastené trávou, z ktorých sa stali večné dočasné parkovacie miesta; a hneď vedľa nich sa nachádza nejaká malá izolovaná vodáreň alebo kostol. Napokon sa dostanete ku kruhovému objazdu pomenovanému podľa najmenšej ulice, ktorá doň ústi – Penny Lane. Woolton sa nachádza za ním, na širokých štvorprúdovkách s trávnatými okrajmi a napodobeninami tudorovských víl, ktorých záhrady hraničia s parkmi, vidieckymi klubmi a golfovými ihriskami.

Woolton je presne také ctihodné, vyhľadávané a priemerné predmestie, aké nájdete v okolí každého britského priemyselného mesta. Až do roku 1963 sa do histórie zapísal iba vďaka jedinej udalosti: muž rovnakého mena bol počas vojny britským potravinovým ministrom a vynášiel takzvaný Wooltonov koláč, ktorý len za jeden šiling poskytol síce neveľmi chutnú, zato však komplexnú výživu.

Dedinu, ktorou Woolton kedysi bol, ešte stále vidieť v úzkych uličkách, ktoré sa kľukatia k farskému Kostolu svätého Petra postavenému z červe-

ného pieskovca. Začiatkom 40. rokov minulého storočia bol však vidiecky charakter ešte výraznejší: nachádzala sa tu dokonca aj farma ponúkajúca mliečne výrobky, kam ľudia chodili po čerstvé mlieko naberané priamo z kade. Farma patrila tichému a vlúdnu Georgeovi Smithovi, za ktorého sa vydala energická Mimi Stanley.

George a Mimi bývali v radovom dvojdomе prezývanom Mendips na ulici Menlove Avenue. Farma sa nachádzala hneď za rohom a golfové ihrisko Allerton takmer naproti. Dvojdom pripomínajúci vilu postavili v roku 1933 a bol určený pre dravú nižšiu strednú triedu: disponoval napodobeninou tudorovského dreveného obkladu, v oknách boli vitráže v štýle art nouveau a nevelká obývačka hneď vedľa kuchyne bola veľkolepo označovaná ako „prijímacia miestnosť“. Predtým ako sem Mimi a George priviedli svojho malého synovca Johna Lennona a ten sa tu usídlil, bývalo v dome dokonca aj služobníctvo. Nespočetné milióny budúcich obdivovateľov tohto samozvaného „hrdinu robotníckej triedy“ ani len netušili, že ich idol v skutočnosti vyrástol v dome s prijímacou miestnosťou, s kvázi šľachtickou predsieňou lemovanou taniermi Spode a Royal Worcester vystavenými na podstavcoch a so zvoncami pre služobníctvo v kuchyni.

Julia sa usadila v Springwoode, ktorý bol vzdialený len niekoľko minút cesty autobusom. Jej priateľ John Dykins pracoval ako vrchný čašník v prenádhernom hoteli Adelphi. Každé popoludnie zašla za sestrou a navštívila Johna. Ten ju volal „mamka“, zatiaľ čo tetu jednoducho len „Mimi“. „Keď bol John ešte malý, raz sa ma opýtal: ‚A prečo *teba* nevolám mamka?‘ ‚Nuž ale *dve* mamky by si predsa nemohol mať, nie?‘ odpovedala som mu. Prijal to.“

Od chvíle, keď jej ho Julia odovzdala, Mimi celý svoj život zasvätila Johnovi. „Neprešiel deň, aby som s ním nebola – neplatilo to len raz za rok, keď navštívil bratrancov a sesternice v Škótsku. A celých desať rokov som v noci neprekročila prah toho domu. Keď som zišla na prízemie, vždy som nechala svietiť na medzипoschodí pred dverami jeho izby. A vždy sa tým svojím hláskom ozval: ‚Mimi! Neplytvaj svetlom.‘ Vychovala som ho prísne. Žiadne sladkosti – len kúsok jačmenného cukru pred spaním – a žiadne vysedávanie po kinách. Nikdy ho to tam ani neťahalo. V lete sa celé hodiny v tých svojich malých plavkách hral v záhrade. Ja som zašla k mäsiarovi, priniesla som bažantie perie a pomocou hnedej omáčky som z neho uro-

bila Indiána. Namiesto bojových farieb som mu na líca naniesla rúž. A keď povedal, že jeho kamaráti sú mŕtvi, tak aj naozaj mŕtvi *boli*. Nikdy nebol ani jediný deň chorý. Len ovčie kiahne. Volal ich ‚ovčie liahne‘. A miloval svojho strýka Georgea. Mala som pocit, že ma dosť vynecháva. Niekam si vyrazili a mne nechali len čokoládu so želaním ‚pekného dňa‘“

Mimi bola síce pohotová, ale nič nemala radšej ako smiech. Julia vždy vedela, ako ju rozosmiať tak, aby hlavou pohodila dozadu a rozrehotala sa, až si rukami búchala o kolená. „V tých časoch som bola veľmi chudá. Julia poobede prišla, pritancovala ku mne a spievala: ‚Ach, tie kosti, tie kosti.‘ Stačilo, že zodvihla obočie, a išla som do kolien. Rovnaký bol aj John. Zvádzali sme súboje. Poslala som ho preč a potom som vyčerpaná padla do kresla, ktoré v prijímacej miestnosti stálo pri okne. On sa však zakradol okolo domu a cez okno robil grimasy. ‚Huuuu!‘ Tváril sa, že je príšera. Dokázal ma rozosmiať presne ako Julia.“

Keď sa Mimi Johna ujala, poslala ho na základnú školu Dovedale Primary School neďaleko Penny Lane. Každé ráno ho tam odvieďla a každý deň popoludní ho zas čakala na autobusovej zastávke neďaleko kruhového objazdu Penny Lane. Do Johnovej triedy na základnej škole chodil aj chlapec menom Peter Harrison, ktorého mladší brat George občas s mamou chodieval ku škole, keď sa z nej o pol štvrtjej vyhrnuli žiaci.

Johnovi sa na základnej škole Dovedale darilo dobre a mimoriadne rýchlo sa naučil čítať aj písať. Bavili ho športy, najmä beh a plávanie, ale futbal mu vôbec nešiel. Ukázalo sa, že má chronické problémy so zrakom. Učiteľia boli presvedčení, že práve preto sú jeho slohové práce také neobvyklé. Takmer každé slovo totiž vymenil za nejaké podobné. Namiesto „koláč“ napísal „kováč“. Veľmi rád čítal, a to najmä príbehy Richmal Cromptonovej o jedenástročnom huncútovi Williamovi Brownovi. Veľmi rád aj písal, maľoval a kreslil ceruzou. S knihami a ceruzkami sa dokázal zabaviť celé hodiny; trávil ich vo svojej malej izbičke nad vchodom, do ktorej sa okrem postele s červenou prikrývkou, malej skrine a jednoduchého elektrického ohrievača nezmestilo už prakticky nič. Mimi ho každé Vianoce zobrala na pantomímu do liverpoolskeho divadla Empire Theatre a John potom tieto zážitky donekonečna opisoval vo svojich príbehoch, básňach a kresbách. Ako sedemročný začal písať vlastné knihy. Jedna z nich mala názov *Šport*

a rýchlosť v obrazoch a nachádzali sa v nej kreslené príbehy a obrázky, ako aj upútavka na pokračovanie: „Ak sa vám to páčilo, vráťte sa aj o týždeň. Bude to ešte lepšie.“

Jedného dňa sa John hral na neďalekom poli a zoznámil sa s ďalším sedemročným chlapcom s bledou ružovkastou tvárou a so strapatými blond vlasmi. Chlapec sa volal Peter Shotton a jeho mama mala vo Wooltone malý obchod s domácimi potrebami a potravinami. Medzi chlapcami rýchlo vypukol súboj. „Zistil som, že sa volá Winston,“ hovorí Shotton. „Pokrikoval som po ňom ‚Winnie, Winnie...‘ Zhodil ma na zem a pleciami mi kolenami pritlačil k zemi. ‚Nech sa páči, udri ma. Ukonči to,“ povedal som mu. Ale nedokázal to. ‚Dobre, pustím ťa. Ale už ma tak nevolaj,“ povedal. Poodišiel som, ale potom som sa otočil. ‚Winnie, Winnie,‘ zakričal som. Zúril tak, že ani nevedel rozprávať. Potom som videl, ako sa mu na tvári objavil úsmev.“

Z Peta Shottona a Johna Lennona sa stali nerozluční kamaráti. Pete býval na Vale Road, za rohom od Menlove Avenue. Keď k nim pribudol ďalší chlapec z Vale Road Nigel Walley, otvorili sa im nové možnosti. Traja už totiž tvorili partiu.

Nigel chodil s Petom Shottonom do školy na ulici Mossplits Lane. S Johnom navyše spieval v zbore vo wooltonskom Kostole svätého Petra. Vo svojom bielom rúchu často sedával na chóre a rehotal sa z vecí, ktoré sa v rovnakom bielom rúchu oblečený John odvážil urobiť. Počas dožiniek ukradol ovocie. A zakaždým keď sa kazateľ prezývaný starý Pricey vyštveral do kazateľnice, John povedal ,teraz bude bubnovačka‘.

Po príchode Ivana Vaughana, ďalšieho chlapca z Dovedalu, sa partia rozrástla o nového člena. No a v tomto zložení začala po Wooltone šíriť strach a hrôzu. Jedna z ich prvých hier spočívala v tom, že vyliezli na strom nad frekventovanou hlavnou cestou a pred blížiacim sa poschodovým autobusom spustili nohu – a potom ju zase v zlomku sekundy vytiahli do bezpečia. Ten, čia noha sa dotkla strechy autobusu, získal dodatočné body.

„John vždy udával tempo,“ hovorí Nigel Walley. „Vždy ostatných provokoval. Bolo mu úplne jedno, čo hovorí alebo robí. Bolo mu úplne jedno, že práve tehlou rozbil sklo na pouličnom osvetlení. Provokoval nás, aby sme si s ním išli zahrať na golfové ihrisko Allerton. Chcel, aby sme skúsili odpáliť loptičku až cez Menlove Avenue. Raz prišli policajti a odohnali nás. Na

vlak, ktoré smerovali do tunela pri Garstone, sme hádzali obrovské kusy ká zeme. No a okrem toho sme na električkové koľajnice kladli rôzne veci a chceli sme ich tak vykoľajiť. Ďalšie bolo kradnutie v obchode. Chodievali sme do obchodu so sladkosťami, ktorý viedla taká drobná stará pani. John prstom ukazoval na veci, ktoré chcel z najvyššej poličky, a celý čas si pritom do vrečka pchal veci z pultu. To isté robil aj v obchode s angličákmi naproti plavárni. Kým sa týpek pozeral inde, strčil si do vrečka traktor alebo autíčko. Neskôr sme sa do toho obchodu vrátili, ale John tentoraz nemal okuliare. Nechápal, prečo sa prstami k tým angličákovi nevie dostať. Nevidel, že týpek ich prekryl sklom. V lete sme chodievali na všetky záhradné oslavy, vkradli sme sa do stanov a kradli z nich veci. Ľudia potom hľadali tácky s koláčmi a so žemľami, ktoré sme zjedli. Išli sme na jednu oslavu, ktorú organizovali rádové sestry, a John sa nejako dokázal dostať k habitu a obliekol sa za mnícha. Spolu s niekoľkými ďalšími mníchmi sedel na lavičke, tým ich smiešnym spôsobom sa s nimi rozprával a my sme sa zatiaľ v stane zvíjali od smiechu. Pete vedel šikanovať a vždy sa zameriaval na mňa. John na mňa dával pozor. Urobil som všetko, čo mi povedal. Prezýval ma Walloggs.“

Teta Mimi mala Nigela Walleyho rada. Jeho otec bol vysokopostaveným policajným funkcionárom. Mimi si myslela, že bude mať na Johna dobrý vplyv.

Ako dvanásťročný odišiel John zo základnej školy Dovedale Primary a nastúpil na strednú školu Quarry Bank High School na Harthill Road asi jeden a pol kilometra od Menlove Avenue. Mimi nedôverovala školskému krajčírovi a ušitím Johnovej novej školskej rovnošaty s červeno-zlatou jeleňou hlavou v erbe a mottom *Ex hoc metallo virtutem* (Z tohto surového železa kujeme cnosť) poverila krajčíra, ktorý obliekal strýka Georgea. John na svojom bicykli Raleigh Lenton šliapal do dlhého kopca vedúceho ku škole okolo starých, dávno zarastených a opustených pieskovcových lomov. Práve z wooltonského pieskovca bola postavená anglikánska katedrála, ako aj mnohé napodobeniny alžbetínskych sídel, v ktorých na vrchole svojej viktoriánskej prosperity prebývali liverpoolski obchodníci.

V rovnakej gotickej napodobenine istého drevárskeho baróna bola v roku 1922 založená aj stredná škola Quarry Bank High School. V čase, keď

do nej v roku 1952 nastúpil John, mala aj napriek pomerne krátkej existencii u miestnych rovnako pevné miesto ako ktorákoľvek zo starobyľých liverpoolských stredných škôl. Panovali v nej prísne pravidlá; riaditelia chodili v habitoch; mali tam prefektov a telesné tresty. Neskôr – po tom, čo z nej vzišli dvaja labouristickí ministri William Rodgers a Peter Shore – si vyslúžila prezývku „labouristický Eton“.

Johnov kamarát zo základnej školy Dovedale Ivan Vaughan nastúpil na strednú školu známu ako Liverpoolsky inštitút. Nigel Walley prešiel na Bluecoat School neďaleko Penny Lane. Ako jediný člen wooltonského gangu ho teda do Quarry Bank sprevádzal Pete Shotton. „Spolu sme ňou prešli ako siamské dvojčatá,“ hovorí Pete. „V prvom roku sme začali na popredných priečkach, ale postupne sme klesli až do podzemných podlaží. Pamätám si, ako sme si prvýkrát vyslúžili trstenicu. Mal som hrozný strach. John nie – alebo ak aj áno, nedával ho najavo. Obaja sme čakali pred kanceláriou riaditeľa. John mi začal rozprávať, že trstenica je uložená v špeciálnom puzdre so zamatovou výstelkou a obložená drahokamami. Aj keď som mal strach, očarilo ma to. John si po trest išiel ako prvý. Počul som tie údery. Potom vyšiel von. Vôbec som si neuvedomil, že pred vstupom do kancelárie riaditeľa bolo treba prejsť malou chodbou. Absolútne som to netušil, ale John cez tú chodbu prešiel po štyroch a s nárekom. Keď som tade prechádzal ja, smial som sa tak veľmi, že som dostal ešte viac ako on.“

V roku 1955 Mimin manžel strýko George náhle skonal na následky krvácania do mozgu. Strata tohto mlkveho a pracovitého farmára, ktorý každý deň bez hundrania vstal a pustil sa do dojenia a ktorého jediná špeciálna požiadavka smerom k Mimi spočívala v dvojitých raňajkách, bola pre celú rodinu obrovským šokom. Keď sa Mimi na Johna hnevala, práve strýko George bol jeho spojencom a bez jej vedomia mu do izby pašoval jedlo. Práve strýko George mu kúpil aj harmoniku, ktorú John nosil vo vrecku kabáta a namiesto domácich úloh sa s ňou celé hodiny zabával.

Mimi si teraz celkom sama musela poradiť s chlapcom, ktorý disponoval takmer rovnako silnou vôľou ako ona a podľa všetkého si najviac užíval povalačstvo, rôzne huncútstva a dôsledné márnenie všetkých príležitostí, ktoré sa mu naskytli. Po prvom pomerne úspešnom roku na strednej škole Quarry Bank sa spolu s Petom Shottonom postupne zaradil medzi hor-

ších trojkárov a potom sa už nikdy nepokúsil o zlepšenie. Oboch neustále posielali za dvere alebo rovno za riaditeľom a jeho trstenicou. Ich výčiny boli často také vážne, že nasledoval telefonát rodičom. „Keď o desiatej doobeda zazvonil telefón, zakaždým ma obliala hrôza,“ povedala Mimi. „Ozval sa hlas. ‚Dobrý deň, pani Smith. Tu sekretárka z Quarry Bank...‘ ‚Ach Bože,‘ povedala som si vždy. ‚Čo zase urobil?‘“

„Väčšinou to bolo pre ulievanie,“ hovorí Pete Shotton. „Preto, že sme nerobili to čo ostatní. Boli sme ako hľadani zločinci. Neustále na úteku.“

Snaživý jednotkár Rod Davis sledoval Johna s Petom a ich spoločné výčiny, odkedy ako sedemroční sedeli v kruhu v nedeľnej škole v Kostole svätého Petra a John dokázal učiteľke vtisnúť do ruky žuvačku tak, že sa jej zaplepli všetky prsty. „Johna aj Peta som vždy poznal ako školských grázlov, čo fajčili cigarety, ku ktorým sa nejako dostali, alebo vbegli do obchodu Marks & Spencer a zakričali tam ‚Woolworths!‘“

„John zmenil hodiny náboženstva na úplný chaos,“ hovorí Pete Shotton. „Jedného dňa z kopy balení cereálií Weetabix povystrihoval tie žiarivobiele kartónové časti a pre celú triedu vyrobil psie obojky. Keď do triedy prišiel učiteľ McDermott, zúrili tak, že nevedel ani rozprávať. Potom sa musel rozosmiať. Museli sme si ich nechať až do konca hodiny.“

Podľa záznamov v školskej knihe trestov vidíme, že J. Lennon a P. Shotton boli potrestaní za veľmi rôznorodé priestupky: „nenahlásenie do školskej kancelárie“; „drzosť“; „vyhodenie handry na tabuľu z okna“; „neúčast na hodine a neospravedlnená absencia“; „hazardné hry na školskom ihrisku počas zápasu“.

„Raz sme za trest čistili školské ihrisko,“ hovorí Pete Shotton. „Našiel som veľkú obálku plnú lístkov na obed. Lístok na obed stál jeden šiling. Tie to už boli použité a niekto ich nedopatrením stratil. Keď sme ich s Johnom spočítali, zistili sme, že máme lístky na obed pre celú školu – bolo ich asi tisícpäťsto. A každý z nich mal hodnotu jeden šiling. Predali sme ich za šesťpencu za kus. Boli sme bohatí. Kým to fungovalo, prestali sme dokonca aj krahnúť v obchode.“

John si žiadne dobré známky ani vyznamenania nevyslúžil dokonca ani vďaka svojmu spisovateľskému a maliarskemu nadaniu. Až počas posledných štyridsiatich minút každého školského dňa, počas hodiny určenej na

prípravu a bez dozoru dokázal prejavíť schopnosti, ktorými tak nemilosrdne mrhal. Staré cvičebnice a zdrapy papiera vtedy zaplnili kreslené príbehy, slovné hračky a verše. Jeho nezmyselné ságy, ako napríklad *Krajina Mesač-níkov* a *Príbehy pustovníka Freda*, čítal najprv Pete Shotton a potom popod lavice putovali k širokému okruhu záujemcov. „Kreslil karikatúry vychová-vateľov,“ hovorí Pete. „Nalepili sme ich na kúsky obalov z cereálií a počas školskej burzy sme z nich urobili terče, do ktorých mohli ostatní hádzať šípky. Odovzdali sme viac peňazí ako všetky ostatné stánky – a päťkrát toľ-ko nám stále ostalo vo vrecku.“

Školu často vynechali úplne. Nasadli na autobus a zašli na návštevu za Johnovou matkou Juliou – tá teraz žila s tým nervóznym čašníkom, ktoré-ho chlapci prezývali Twitchy, a mala s ním dve malé dcéry. „Julii nevadilo, ak sme sa flákali poza školu,“ hovorí Pete Shotton. „Pri domácich prácach mávala na hlave natiahnuté staré vlnené nohavice. Keď nám otvorila dvere, konce tých nohavíc jej viseli z hlavy. Bolo jej to jedno. Bola ako John.“

Johna s pribúdajúcim vekom táto krásna žena s gaštanovými vlasmi fascinovala čoraz viac a viac. Nebola mu ani tak matkou ako staršou ses-trou. Julia ho totiž na rozdiel od Mimi a zamestnancov školy neotravovala hrozivými varovaniami. Naopak, podporovala ho v tom, aby – rovnako ako ona – žil pre danú chvíľu, pre zábavu a pre kanadské žartíky. „Predvádzala rôzne triky, len aby nás rozosmiala,“ hovorí Pete. „Nasadila si okuliare, ale v rámoch neboli sklá. Rozprávala sa so susedou a zrazu prstom prešla tade, kde mali tie sklá byť, a poškrabala si oko.“

Julia rozmýšľala rovnako ako John a Pete a hovorila veci, ktoré chceli obaja počuť. Povedala im, aby sa nezatažovali školou, domácimi úlohami ani tým, čo ich v živote čaká.

Pre Jima McCartneyho nebol obdiv žien ničím novým. V 20. rokoch mi-nulého storočia viedol hudobné zoskupenie Jim Mac Jazz Band, ktorého členovia vystupovali v smokingoch a krepových košeliach s odnímateľnými manžetami. Na dobovej fotografii vidno skupinu dievčat v strieborných lo-dičkách, pančuchách a s odvážne zastrihnutými vlasmi, ktoré sa s formál-nou bezstarostnosťou zakláňajú na tanečnom parkete okolo súpravy bicích patriacej skupine Jim Mac Jazz Band. Medzi nimi sedí kapelník s naškro-

beným vysokým golierom, slušne ostrihanými vlasmi a dnes už dôverne známymi veľkými hnedými očami.

Jim pracoval ako predajca pre renomovanú firmu Hannay's z liverpoolskej Chapel Street, ktorá sa venovala obchodovaniu s bavlnou a zásobovaniu tovární v Manchestri. Pre chlapca pochádzajúceho z robotníckej triedy to bolo dobré postavenie, ktoré si vybojoval vďaka svedomitosti a uhladenosti, ako aj skutočnému talentu – zároveň mu však chýbala bezohľadnosť, vďaka ktorej by to mohol dotiahnuť ešte vyššie. Rovnako ako všetci mladíci túžiaci po spoločenskom uznaní sa podľa sluchu sám naučil hrať na klavíri. Zoskupenie Jim Mac Jazz Band vystupovalo na spoločenských podujatiach a podnikových tanečných večierkoch, občas dokonca aj v kinách. Ich najväčším úspechom bolo ozvučenie nemého hollywoodskeho veľkofilmu *The Queen of Sheba*. Keď sa na plátne odohrávali preteky vozov, Jim Mac spolu s chlapcami spustili *Thanks for the Buggy Ride*. Pri scéne umierania kráľovnej potom zahrali *Horsy, Keep Your Tail Up*.

Možno sa okolo tých bicích pohybovalo priveľa dievčat v strieborných lodičkách a pančuchách. Jim McCartney totiž ešte aj ako tridsiatnik naďalej ostával starým mládencom, pracoval na bavlňárskej burze, vo voľnom čase hrával tanečnú hudbu a bol spokojný s tým, že jeho rodinu tvoria pohostinné sestry Millie a Jin.

No práve keď už sa zdalo, že sa so staromládeneckým životom zmieril a blížiaci sa vojna by to bola potvrdila, Jim McCartney požiadal o ruku Mary Mohinovou. Rovnako ako Jim, aj Mary pôsobila v liverpoolských zdravotníckych službách, bola to štíhla a spôsobná žena, ktorá pracovala ako oblasťná domáca zdravotníčka. Mary už tiež mala po tridsiatke a dokázala sa povzniesť ponad chabú námietku, že Jim nie je katolík ako ona. Svadbu mali v roku 1941 krátko pred Jimovými štyridsiatymi narodeninami.

Vďaka čiastočnej nedoslýchavosti sa Jim vyhol nástupu do armády, ale z Hannay's ho prevelili do firmy Napier's, ktorá vyrábala letecké motory Sabre. Osemnásteho júna 1942, kým v práci dozeral na bezpečnosť, Mary vo Walton General Hospital porodila syna. Práve tam kedysi na pôrodníckom oddelení pracovala ako hlavná zdravotná sestra, a tak jej bol dopriaty luxus samostatnej izby. Dieťa bolo skvelé, s pokojným šibalským úsmevom a veľ-

kými očami po otcovi. Mary Jima ľúbila tak veľmi, že meno najslávnejšieho svätca nedostalo prednosť. Novorodeného chlapca pokrstili James Paul.

Jeho prvým domovom boli zariadené izby v štvrti Anfield neďaleko masových hrobov, do ktorých pochovali obeť náletu na miestne doky. Jima už v továrni na muníciu nepotrebovali, a tak z firmy Napier's odišiel a zamestnal sa ako inšpektor miestneho úradu pre čistotu prostredia. Mal dozeráť na smetiarov a na to, aby sa neflákali. Bola to zle zaplatená práca, preto sa Mary opäť zamestnala ako domáca zdravotníčka. Po narodení druhého syna Michaela v roku 1944 sa z nej stala pôrodná asistentka na plný úväzok.

Proces, v rámci ktorého malo zmiznúť dávne ošarpané a živé srdce Liverpoolu, ako aj rozbombardované ulice, ktorých obyvatelia sa mali presunúť na vyprahnutú predmestskú rovinu, sa rozbehol. Ľudia, ktorých k presídleniu nedokázal prinútiť ani Hitler, sa teraz po státisícoch museli presťahovať na nové sídliská, kde sa ocitli v susedstve rovnako presťahovaných priemyselných prevádzok a uprostred špinavého voľného priestranstva.

Mary McCartney sa stala domácou pôrodnou asistentkou na jednom z viacerých sídlisk, ktoré vznikli okolo nových priemyselných parkov na liverpoolskom predmestí Speke. Vďaka nulovému nájmu v sociálnych bytoch na Western Avenue bol Jim aj napriek nízkej mzde pod menším tlakom. Nevýhoda spočívala v tom, že Mary musela byť k dispozícii dvadsaťštyri hodín denne. Vďaka milému prístupu a trpezlivosti sa stala legendou medzi ľuďmi, ktorí pomaly nadobúdali pocit, že vedenie mesta na nich zabúda. K zadným dverám príbytku McCartneyovcov neustále chodili ľudia so sadrovými soškami alebo s prídedom cukru; niekedy ich len hanblivo nechali na schodíku a odišli.

Svojím vlastným deťom Mary aj napriek neustálemu tlaku dokázala poskytnúť prvotriednu starostlivosť. Jim, ktorý do istej miery na rodičovstvo nebol pripravený – a mierne ho sklamala aj začervenaná pokožka, s akou sa Paul narodil –, mohol len žasnúť nad vynaliezavosťou, s ktorou si Mary dokázala nájsť dostatok času aj peňazí na to, aby chlapcov obliekla do krásnych šiat a patrične ich nakrmila. Mimoriadne dbala o to, aby rozprávali správne a nepoužívali výrazný liverpoolsky prízvuk typický pre ostatné sídliskové deti.

Paul sa tešil všestrannému obdivu. Tety aj susedia milovali jeho buclatosť, veľké oči a priateľskú, zmierlivú povahu. Po príchode mladšieho brata a potenciálneho rivala pochopil, aké dôležité je udržať si obľúbenosť. Čoskoro zistil, že disponuje šarmom a veľmi rýchlo sa ho naučil aj používať. Oba ja chlapci síce mnohé veci robili spolu a venovali sa aj bežným chlapčenským ťažobám, potrestaný bol však bez výnimky vždy impulzívnejší a vzdorovitejší Michael. Jim McCartney aj napriek svojej miernosti pochádzal z generácie, ktorá bola presvedčená o správnosti fyzických trestov. Michael si pamätá, ako ho otec raz trestal, kým Paul, ktorý sa trestu vyhol, stál vedľa nich a kričal: „Povedz mu, že si to neurobil, a prestane.“ Michael obvykle kričal a plakal. Ak však otec udrel Paula, ten neprejavil žiadne emócie. Neskôr zašiel do rodičovskej spálne a celkom dole nenápadne natrhol elegantné záclony.

Mary bola síce katolíčka, ale vzdelanie oboch chlapcov radšej zverila protestantským školám. Paul začal navštevovať základnú školu Stockton Road Primary v Speku. Michael sa k nemu pripojil, a keď už triedy boli preplnené, oboch chlapcov premiestnili do Joseph Williams Primary v Gateacre. Aj tu sa medzi nimi prejavovali rovnaké rozdiely. Paul bol tichý a poslušný a Michael búrlivý a hádavý. Kým Michael mal problémy s učením, Paul v takmer každom predmete s ľahkosťou vynikal. Najmä v slohu a v umení, pochvalu si vyslúžil aj za úhladný rukopis.

Peniaze naďalej predstavovali problém, ale chlapci sa o tom nikdy nedozvedeli. Jim McCartney zmenil prácu a vrátil sa k predaju bavlny. Obchod však už nebol tým bezpečným odvetvím ako za predvojnových čias vo firme Hannay's. Po celotýždňovom namáhavom cestovaní mal Jim šťastie, ak mal vo vrecku zárobok vo výške šesť libier. Mary si na seba zobrala aj druhý úväzok domácej pôrodnej asistentky na predmestí Speke, čo si vyžadovalo presťahovanie z Western Avenue do ďalšieho sociálneho bytu na Ardwick Road. Jima dlhý pracovný čas jeho manželky trápil, a tak mu odľahlo, keď sa rozhodla vzdať pôrodnej starostlivosti a vrátiť sa k práci zdravotníčky. Spolu s lekármi obchádzala školy v oblasti Waltonu a Allertonu.

Bella Johnson sa s Mary zoznámila na centrálnej klinike, kde obe pracovali. Aj táto okrúhla, drobná a veselá žena mala finančné problémy. Ako tridsaťšesťročná ovdovela a musela sa starať o výchovu dvoch malých dcér.

To sa jej podarilo tak úspešne, že jedna z nich, Olive, teraz v Liverpoole pracovala pre Právnickú spoločnosť. Kancelárie Právnickej spoločnosti sa nachádzali na ulici susediacej s burzou bavlny. Olive obvykle cestu do práce trávila s Jimom McCartneym a vôbec pritom netušila, že jeho manželka a jej mama sú kolegyné a kamarátky.

Pani Johnson a Olive nadviazali s McCartneyovcami blízke priateľstvo. Bella si pamätá spokojnú a obyčajnú rodinu, v ktorej vďaka jemnosti a sile vynikala Mary. „Mary bola krásny človek: vychádzalo to odkiaľsi hlboko z jej vnútra,“ hovorí Olive. „Jim ju zbožňoval. Pamätám si, ako nám občas rozprával príbehy, ktoré počul od obchodníkov na burze. Ak tie príbehy boli trochu nevkusné, Mary sa naňho pozrela a povedala: *„Manžel!“*“

Olive mala malé auto, v ktorom všetci spolu vyrážali na víkendové výlety na vidiek do grófstva Cheshire. Stala sa z nej Paulova a Michaelova staršia sestra, ktorá sa s nimi hrávala a veslovala s nimi v skife po jazere pri Wilm-slowe. „Mary nám k čaju vždy pripravila aj niečo extra,“ povedala pani Johnson. „Jablkové sendviče s cukrom. Nikdy na ne nezabudnem.“

Korunováciu kráľovnej Alžbety v roku 1953 oslávili Johnsonovci a McCartneyovci spolu na Ardwick Road. Chlapci dostali pamätné hrnčeky a lyžičky, Paul okrem toho v študentskej literárnej súťaži na tému korunovácie vyhral knihu. Rovnako ako všetci ostatní ľudia vo svojich obývačkách, aj oni sledovali korunováciu na drobných modrastých televíznych obrazovkách.

Ako vždy, Michael McCartney sedel matke pri nohách. „Práve pri ňom cítil človek vždy nutkanie ľúbiť a chrániť ho,“ hovorí Olive. „Aj Paula ste ľúbili, ale bolo jasné, že ochranu nikdy potrebovať nebude.“

Paul zvládol záverečné skúšky bez problémov, s prospechom dostatočne dobrým na to, aby získal miesto na tamojšej najstaršej strednej škole, teda na Liverpoolskom inštitúte. Táto pocta mala za následok každodenné dlhé dochádzanie autobusom zo Speku do Liverpoolu a potom hore kopcom poza Liverpoolsku katedrálu na Mount Street, kde štvorcový portikus inštitútu vyčnieval do strmo klesajúceho chodníka. Škola vznikla v 30. rokoch 19. storočia ako Inštitút mechaniky určený pre nadaných remeselníkov,

budova sa neskôr rozdelila na strednú školu a umeleckú vysokú školu. Za ťažkou železnou bránou sa nachádzal interiér, ktorý sa od čias kráľovnej Viktórie vôbec nezmenil – teda až na to, že počas zimných popoludní sa už nerozsviecovali plynové lampy nad dverami do učební. *Non nobis solum*, hovorí logo tejto školy, *sed toti mundo nati*: „Nielen pre seba samého, ale aj pre dobro celého sveta.“

Medzi stovkami chlapcov prúdiacich po vyblednutých zelených chodbách Paul McCartney nijako nevyčnieval a ani po tom netúžil. Mal úhladné čierne sako a rovno začesané vlasy s pomádou; patrila medzi tých vzorných študentov, spomedzi ktorých sa vyberajú nástenkári a zberoví referenti; vo svojom ročníku bol prakticky neustále na čele. Medzi spolužiakmi bol obľúbený, hoci si od nich zároveň udržiaval mierny odstup. Nevolali ho priezviskom a nemal ani žiadnu prezývku – bol jednoducho Paul. Úctivý prístup voči nemu ako jediný neuplatňoval jeho blízky priateľ Ivan Vaughan.

Paul sa zaradil medzi jednotkárov a postupne sa začal špecializovať na dejepis a jazyky. Väčšina predmetov mu pripadala ľahká, a ak sa posnažil, dostal dobré známky aj z latinčiny. Zodpovedne pristupoval aj k domácim úlohám, ktoré boli na sídlisku, kde si chlapci po večeroch mohli robiť, čo sa im zachcelo, považované len za akúsi trápnu povinnosť. V rannom autobuse do Liverpoolu dokázal napísať esej, ktorá bola stále dosť dobrá na to, aby si za ňu od angličtinára Dustyho Durbanda vyslúžil pochvalu. Pán Durband si aj napriek tomu uvedomoval, do akej miery sa Paul v škole spolieha na prirodzené nadanie a blafovanie. Nie vždy mu to pritom vyšlo; raz si mal napríklad pripraviť referát o súhrnnom diele Stephena Leacocka z vydavateľstva Bodley Head. Namiesto toho však predniesol improvizovaný prúd nezmyslov o alžbetínskom logu vydavateľstva.

Paul vedel, čo chce, a s ničím iným sa neuspokojil. Keď inštitút ako koncoročnú divadelnú hru vybral *Svätú Janu* od Georgea Bernarda Shawa, Paul sa s nadšením uchádzal o úlohu Warwicka. Nezískal ju a musel sa uspokojiť s drobnou rolou inkvizítora počas súdneho procesu. Toto sklamanie uňho vyvolalo neobvykle prudkú reakciu: pán Durband, ktorý mal hru ako režisér na starosti, si spomína, ako sa bezradne rozkričal na postavu oblečenú v stredovekom kostýme, ktorá neustále narúšala priebeh skúšok.

V roku 1955, keď mal Paul trinásť, sa McCartneyovci odsťahovali zo Speku a preč od sinavého továrenského smogu. Jimovi sa podarilo získať sociálne bývanie v Allertone, teda v jednom z bližších a lepších liverpoolských predmestí. Keď sa rodina presťahovala na adresu Forthlin Road 20, ktorú po oboch stranách lemovali dvojdomy dosť malé a pekné na to, aby sa dali považovať za vily v súkromnom vlastníctve, rozhodne išlo o veľký krok vpred. Ak si človek skrátil cestu cez golfové ihrisko, dom Mimi Smithovej vo Wooltone bol vzdialený len poldruha kilometra.

Mary už vtedy istý čas trápila mierna bolesť v hrudníku. Obávala sa, že lekár ju bude považovať za hypochondrickú sestričku, a nechcela ho otravovať. Keďže už mala po štyridsiatke, spolu s Jimom dospela k filozofickému záveru, že za malú hrčku, ktorá sa jej tam objavila, môže „prechod“. Bolesť síce nebola veľká, ale zároveň neprestávala.

Paul a Michael boli v to leto v skautskom tábore. Spreádzali ho časté zrážky a chladné počasie a Mary kamarátke zo školskej kliniky Belle Johnsonovej povedala, že sa o chlapcov, ktorí spávali pod stanmi, bojí. Olive teda raz popoludní Mary a Jima posadila do auta a zobrala ich za chlapcami na návštevu. Počas spiatočnej cesty cítila Mary takú bolesť, že si musela ľahnúť na zadnom sedadle.

„Po príchode domov išla rovno do postele,“ povedala Olive. „Neskôr som za ňou vyšla hore a našla som ju v slzách. ‚Ach, Olive,‘ povedala mi, ‚chlapcov ešte nechcem opustiť.‘“

Po niekoľkodennom odpočinku sa cítila o toľko lepšie, až si myslela, že celá bolesť bola iba dôsledkom prepracovanosti. Potom sa však bolesť vrátila, a to s takou intenzitou, že sa napokon predsa len rozhodla navštíviť špecialistu. Ten ju okamžite poslal do nemocnice – a nie do Walton General, ale do starej mestskej Northern Hospital, kde jej dokázali poskytnúť lepšiu starostlivosť. Diagnostikovali jej rakovinu prsníka. Mala podstúpiť mastektómiu, k tej však napokon nedošlo: rakovina sa už príliš rozšírila. Bella a Olive Johnsonové sa o niekoľko hodín dozvedeli, že Mary zomrela.

Osud, ktorý postihol Jima McCartneyho, by zničil aj omnoho mladšieho a bohatšieho človeka. Mal päťdesiattri rokov, stratil milujúcu a šikovnú ženu a musel sa starať o dvoch dospievajúcich chlapcov – a to všetko s príjmom, ktorý si naďalej vyžadoval dodatočné zdroje; no a tie vďaka svojej

práci prinášala Mary. A práve to ako prvé v šoku zo straty matky vyhrkol aj štrnásťročný Paul: „Čo si počneme bez jej peňazí?“

Mary pochovali ako katolíčku – s týmto prianím sa na smrteľnej posteli zdôverila Jimovi. Paula a Michaela zobrali k tete Jin do Huytonu a ušetrili ich tak pohrebu aj pohľadu na zúfaleho otca. Pani Johnson a Olive sa presťahovali na Forthlin Road, aby boli s Jimom a pripravili ho na návrat chlapcov. Najprv sa zdalo, že ich čaká nezvládnuteľná úloha. Jim totiž neustále opakoval, že chce byť s Mary.